

FILOSOFI i PRAKSIS og folkeskolens mål

Herunder følger en beskrivelse af FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til **alme-
ne kvalifikationer**.

Arbejdet med FILOSOFI i PRAKSIS vil i mange tilfælde bevæge sig på tværs af folkeskolens forskellige fag og vil derfor nemt kunne anvendes i **tværfaglige** forløb. Opgaverne kan både besvares **individuel** og gennem **gruppearbejde**. Alle opgaver lægger op til **videreformidling**. Filosofimetode 1, 2 og 3 vil alle kunne anvendes til større emnebaserede og problemorienterede **projektopgaver**.

Arbejdet med FILOSOFI i PRAKSIS vil i kraft af det metodiske element og opgavernes problematiserende og undersøgende udformning kunne udvikle skolekundskaber og akademiske færdigheder, altså virke alment **studieforberedende** (AT). I kraft af emnernes begrebslige karakter og den fagterminologi, der følger med arbejdet, vil både **specifik** og **tværfaglig viden** kunne tilvejebringes og elevernes **abstraktionsevne** og **sprog** kunne udvikles. Gennem elevernes indbyrdes refleksioner og videreformidlingen af arbejdet vil elevernes **samarbejdsevner** kunne udvikles. Også som **enkeltperson** vil eleven kunne blive udfordret/afprøvet, bl.a. hvad angår personligt initiativ og evne til at gøre et stykke arbejde færdigt. Også gruppefremlæggelse vil stille krav til den enkelte. Der lægges i det hele taget vægt på stillingtagen/**personlig begrundelse** i forhold til komplekse spørgsmål.

Herunder følger en beskrivelse af FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til **fagene kristendomskundskab, dansk, historie, samfundsfag og musik.**

FILOSOFI INTRO

vil i kraft af at være en **introduktion til filosofi** med tilhørende opgaver kunne inddrages selvstændigt i faget **kristendomskundskab.**

Filosofimetode 1: Idépyramiden

er en undersøgelsesmetode, som kan anvendes på et næsten ubegrænset antal emner med det formål at brede emnet ud. Der lægges bl.a. op til at arbejde med begreber, idealer, symboler, logoer, kunst, ordsprog, kendte personer, sportsgrene, videnskaber og opfindelser. Arbejdet med denne filosofimetode vil kunne imødekomme krav om **systematisk undersøgelse** (i høj grad ved brug af IT) af et udvalgt emne, og vil reelt set kunne anvendes inden for **alle fag**, men vel nok især i fagene **dansk, historie og samfundsfag.**

Filosofimetode 2: Begrebsanalyse

opstiller 12 punkter til begrebsanalyse, hvor der lægges op til at arbejde med mangfoldige kilder, fx eventyr, myter, ordsprog, aviser, reklamer, sangtekster, billeder, kunst, symboler, film, bøger fra forskellige fag og historiske og politiske sammenhænge. Derudover gennemføres der i et længere opgaveafsnit en analyse af begrebet *kærlighed*. Arbejdet med denne filosofimetode vil kunne imødekomme krav om beskæftigelse med **værdier, idealer og kultur** – altså med **almene tilværelsesspørgsmål**. Arbejdet med denne filosofimetode vil nemt kunne høre ind under fagene **dansk, historie, samfundsfag og kristendomskundskab.**

Filosofimetode 3: Etik

vedrører etik. Filosofimetode 3 rummer to metodeafsnit. Det første opgaveafsnit spænder over en mængde problemstillinger, lige fra personlige værdier til globale problemstillinger, fra spørgsmål om hvad samvittighed er til spørgsmål om forskellige livssyn/menneskesyn. Det afsluttende opgaveafsnit, som er et af bogens *Niveau 2 afsnit* (betyder lidt over grundskoleniveau) tager udgangspunkt i fire hovedpositioner inden for etikken (*regel-, sindelags-, konsekvens- og dialogetikken*). Arbejdet med denne filosofimetode vil kunne imødekomme krav om inddragelse af **etik** og egner sig til fagene **kristendomskundskab, samfundsfag, dansk og historie.**

Filosofimetode 4: Musikpyramiden

indbefatter **musik** og **film** (billedsekvenser), og i mindre omfang også **sangtekster** og egne tekster. Ud over faget **musik** vil metoden også kunne anvendes i fagene **billedkunst, dansk og engelsk/tysk/fransk.**

Herunder er fremhævet med **fed**, hvad arbejdet med FILOSOFI i PRAKSIS i mange tilfælde vil passe på i forhold til 1) **folkeskolens formål**, 2) **den obligatoriske projektopgave på 9. klassetrin** og 3) fagene **kristendomskundskab, dansk, historie og samfundsfag**.

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til **folkeskolens formål** (her i sin helhed):

§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: **forbereder dem til videre uddannelse** og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med **dansk kultur og historie**, giver dem forståelse for **andre lande og kulturer**, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og **fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling**.

Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle **arbejdsmetoder** og skabe rammer for oplevelse, **fordybelse og virkelyst**, så eleverne **udvikler erkendelse og fantasi** og får **tillid til egne muligheder** og **baggrund for at tage stilling og handle**.

Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til **deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter** i et samfund med **frihed og folkestyre**. Skolens virke skal derfor være præget af **åndsfrihed, ligeværd og demokrati**.

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **obligatoriske projektopgave på 9. klassetrin**:

Opgaven skal udarbejdes inden for et bestemt fag eller en **bestemt fagrække**.

Projektopgaven er en **tværfaglig opgave**, der tager afsæt i fagenes mål.

§1. Stk. 2. Projektopgaven skal bidrage til at **udvikle elevens projektfaglige kompetencer**.

§2. Stk. 2. Inden for det overordnede emne vælger eleven et delemne, der giver mulighed for at inddrage **viden, metoder og arbejdsformer fra flere fag**.

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **formål** for faget **kristendoms-kundskab**:

Stk. 2. Udover kristendommen skal eleverne **opnå kundskaber om ikke kristne religioner og livsanskuelser.**

Stk. 3. Gennem mødet med de **forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen** samt i **andre** religioner og **livsopfattelser**, skal undervisningen give eleverne grundlag for **personlig stillingtagen og medansvar i et demokratisk samfund.**

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **trinmål** for faget **kristendoms-kundskab** vedrørende **livsfilosofi og etik** efter **9. kl.:**

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- **diskutere og forholde sig til grundlæggende tilværelsesspørgsmål og trosvalg på et fagligt grundlag**
- **identificere forskellige menneske- og natursyn og forholde sig til dem på baggrund af normer, etikker og bagvedliggende værdier**
- **diskutere og forholde sig til egen og andres opfattelse af tilværelsen på et fagligt grundlag.**

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **formål** for faget **dansk**:

Formålet med undervisningen i faget dansk er at fremme elevernes **oplevelse og forståelse af sprog**, litteratur og **andre udtryksformer som kilder til udvikling af personlig og kulturel identitet.** Faget skal fremme elevernes indlevelsessevne og deres **æstetiske, etiske og historiske forståelse.**

Stk. 2. Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at **bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre.** Undervisningen skal **styrke elevernes beherskelse af sproget** og udvikle en **åben og analytisk indstilling til samtidens og andre perioders og kulturers udtryksformer.** Undervisningen skal udvikle elevernes **udtryks- og læseglæde** og **kvalificere deres indlevelse og indsigt i sprog, litteratur og andre udtryksformer.**

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **trinmål** for faget **dansk 9. kl.:**

Det talte sprog: Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- tale forståeligt, klart og **varieret** i en form, der passer til situationen
- anvende et **nuanceret** og sikkert ord- og **begrebsforråd**
- udtrykke sig i en **sammenhængende og disponeret form**
- forstå og beherske sprogets samspil med **andre udtryksmidler**
- læse klart og flydende op og **udtrykke en personlig forståelse af det læste**
- **lytte aktivt i samtale og være åbne og analytiske**, når de **vurderer deres egen og andres mundtlige fremstilling**

Det skrevne sprog – læse: Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- **fastholde det væsentlige af det læste i mundtlig og skriftlig form**
- **forholde sig analytisk og reflekteret til tekster og andre udtryk fra forskelligartede medier**
- **bruge læsning af digitale og trykte tekster samt grafiske udtryk som redskab til omverdensforståelse**
- **vurdere eget udbytte af det læste**
- **forstå og bruge forskellige kilder målrettet og kritisk**

Det skrevne sprog – skrive: Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- **styre skriveprocessen fra ide til færdig tekst**
- **udtrykke sig i en sammenhængende og disponeret form**
- **skrive forståeligt, klart** og varieret i en form, der passer til genre og situation
- **præsentere en tekst i samspil med andre grafiske udtryksmidler**
- **anvende computeren som redskab og bruge informationsteknologi hensigtsmæssigt som kommunikationsmiddel og i forskellige skriveforløb**
- **bruge skriftsproget som støtte for tænkning og som et praktisk redskab i hverdagen.**

Sprog, litteratur og kommunikation: Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- **erhverve viden om sprog og sprogbrug**, om sprogets forskellige funktioner, variation, opbygning og grammatik
- **udvikle og udvide ordforråd og begrebsverden**
- gøre rede for samspillet mellem **sprog, indhold**, genre og situation
- karakterisere og anvende forskellige genrer, stilarter og de vigtigste regler for sprogrigtighed
- **demonstrere et analytisk beredskab over for ældre og nyere dansk og udenlandsk litteratur og andre udtryksformer**
- gøre rede for og **anvende forskellige genrer, fremstillingsformer, fortælle teknikker og virkemidler**
- **gøre rede for og vurdere etiske, æstetiske og historiske aspekter** i litterære tekster og andre udtryksformer
- **forholde sig analytisk, vurderende og produktivt til sagprosa og andre udtryksformer**
- **udtrykke sig i billeder, lyd og tekst i komplekse produktioner**
- **anvende informationsteknologi og elektroniske mediers muligheder bevidst og hensigtsmæssigt**
- **anvende informationsteknologi til søgning og kommunikation**

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **formål** for faget **historie**:

Formålet med undervisningen er at udvikle elevernes kronologiske overblik, styrke deres viden om og forståelse af historiske sammenhænge og øve dem i at **bruge denne forståelse i deres hverdags- og samfundsliv**. Undervisningen skal gøre eleverne **fortrolige med dansk kultur** og historie, jf. folkeskolelovens formålsbestemmelse.

Stk. 2. Ved at arbejde med udvikling og sammenhænge i det historiske forløb skal eleverne udbygge deres **indsigt i menneskers liv og livsvilkår** gennem tiderne. Herved skal de videreudvikle deres viden om, forståelse af og holdninger til **egen kultur, andre kulturer** samt menneskers samspil med naturen. Undervisningen skal give eleverne mulighed for overblik over og fordybelse i historiske kundskabsområder og styrke deres indsigt i **kontinuitet og forandring**.

Stk. 3. Undervisningen skal styrke elevernes **historiske bevidsthed og identitet** og give dem indsigt i, hvordan de selv, deres livsvilkår og samfund er historieskabte, og give dem forudsætninger for at **forstå deres samtid og reflektere over deres handlemuligheder**. Undervisningen skal stimulere elevernes **evne til indlevelse, analyse og vurdering** og fremme deres lyst til at **formulere historiske fortællinger** på baggrund af tilegnet viden.

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **formål** for faget **samfundsfag**:

Formålet med undervisningen i samfundsfag er, at eleverne opnår **viden om samfundet** og dets historiske forandringer. Undervisningen skal **forberede eleverne til aktiv deltagelse i et demokratisk samfund**, jf. folkeskolelovens formålsbestemmelse.

Stk. 2. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne **udvikler kompetencer, kritisk sans og et personligt tilegnet værdigrundlag**, der gør det muligt for dem, at **deltage kvalificeret og engageret i samfundsudviklingen**. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne **forstår sig selv og andre som en del af samfundet, som de både påvirker og påvirkes af**, og at de **forstår hverdagslivet i et samfundsmæssigt og historisk perspektiv**.

Stk. 3. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne kender og i praksis **respekterer samfundets demokratiske spilleregler og grundværdier**.

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **formål** for faget **musik** som valgfag.

Formålet med undervisningen i musik er, at eleverne udvikler deres **evne til at opleve musik** og til at **udtrykke sig** i og **om musik**, herunder synge danske sange. Undervisningen skal bibringe dem forudsætninger for livslang og aktiv deltagelse i musiklivet og for at kunne **forholde sig til samfundets mangeartede musiktilbud**.

Stk. 3. Undervisningen skal fremme elevernes **forståelse af dansk og udenlandsk musiktradition som en del af kulturlivet**, dels således som den indgår i det **aktuelle samfundsliv**, dels i dens **historiske perspektiv**.

FILOSOFI i PRAKSIS i forhold til folkeskolens **slutmål** og **læseplan** for faget **musik** som valgfag.

Eleven skal

- **kunne reflektere over et musikalsk arbejde**
- dokumentere et intensivt og **fordybende arbejde** med musik i en musikalsk fremførelse eller et **musikrelateret projekt**.

Undervisningen skal omfatte **analyse af og refleksion over musikkens struktur og udtryk**.

Arbejdet skal munde ud i en form for præsentation, fx en afslutningskoncert eller en **projektpræsentation**.